

## **KOMPOST NEDİR?**

Kısmen ayrışmış, ıslah edilmiş, besin değeri artırılmış bitki veya hayvansal kaynaklı maddedir.

### **Kompost yapımında hangi maddelerden yararlanabiliriz?**

- Dökülmüş yapraklar
- Kesilen çimler
- Hayvan gübreleri
- Sebze ve meyve kabukları
- Sap saman artıkları

### **Organik tarımda kompostu neden kullanmalıyız?**

#### **Ekolojik nedenler:**

- İçindeki organik maddeler biyolojik dönüşüme uygundur, yani yenilenebilirdir.
- Üretim sonrası atıkların yeniden kullanılmasına olanak sağlar.
- Toprak üzerinde bırakılan atık miktarını azaltır.
- Bitkisel atıkların yakılması önlenmiş olur.
- Kompost işlemi sırasında N katı organik bileşiklere dönüştürülmüş olur. Bu da su kirliliğini önler.
- Turba kaynaklarının tüketimini önler.
- Toprağa besin maddesi kazandırır.

#### **Ekonomik nedenler:**

- Toprak ıslahında ve bitki beslenmesi olarak ekonomik bir materyaldir.
- Kompost yapımı bitkisel atıkların elden çıkarılmasını kolaylaştırır.
- Kompost yapım şirketlerinin kurulması atık depolama alanlarının açılmasını sağlar.
- Kompost üretim-satış zincirinin kurulması yeni iş alanlarının açılmasını sağlar.

## **KOMPOST NASIL YAPILIR?**

Önce kompostu hazırlayabilmek için bahçe içinde bir yer bulunmalıdır.

### **Kompost hazırlama yeri nasıl olmalıdır?**

- Üstü örtülü
- Yanları duvarla çevrili
- Tavana yakın yerinde aydınlatma pencereleri olan bir yerdir.
- Kompost hazırlama yeri sıcak bölgelerde açık bir alan olabilir. Ancak çatısı kapalı olmalıdır.

### **Kompost hazırlamanın aşamaları nelerdir?**

**Ön hazırlık ve yığın yapımı:**

- Materyal parçalanır ve karıştırılır.
- Islatılır (1 t materyale 200 l su)
- Nemin % 70'e çıkması sağlanır (Avuca alıp sıkıldığında su akmamalıdır)
- Yığın yapılır
- Yığının üzeri PE örtü ile örtülür
- 2 hafta sonra açılır ve yığın havalandırılır.
- Gerekliyse yeniden yığın yapılır, üzeri örtülür ve yeniden aktarılır.



Kompost hazırlama yeri ve kompost materyalinin yığın haline getirilmesi



Kompostun aktarılması ve yığın haline getirilmesi



Kullanıma hazır kompost ve kompostun olgunlaşma durumunun elle kontrolü

### İyi bir kompost nasıl olmalıdır?

- Materyal karışımı iyi ve parçalanabilir özellikte olmalı
- Hafif nemli (% 50-60)
- C/N 25 -30 olmalı
- pH'sı 5.5-7,0 arasında olmalıdır.

### Kompostlaşma sırasında kompostta ne gibi değişimler olur?

- 1.Hızlı ısınma dönemi:** Yığın içinde sıcaklık 70°C'ye kadar çıkar.
- 2.Sıcaklığın sabitleştiği dönem:** Çözünebilir maddelerde parçalanma meydana gelir.
- 3.Soğuma dönemi:** Yığın içindeki sıcaklığın düşmeye başlaması ile kompleks yapılı materyal parçalanmaya devam eder.
- 4. Sıcaklığın hava sıcaklığına ulaşma dönemi:** Kompost kullanıma hazır hale gelir.

### Kompostta ısınma nasıl sağlanır?

Yığının ıslatılması ve sıkıştırılması ile kompostta ısınma başlar. Bu arada yığın içinde sıcaklıkta görev yapan mikroorganizmaların faaliyeti başlar ve parçalanmayı sağlarlar.

### Kompost yapımında kullanılan bazı materyallerin bileşimi (%)

Materyal cinsi	Su	OM	N	P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	K <sub>2</sub> O	C/N
Karışık yabancı otlar	88	9.8	0.40	0.14	0.29	14/1
Tütün sapları	18	75.0	1.63	0.92	3.82	27/1
Tahıl sapları (buğday, arpa)	14	81.0	0.40	0.20	0.90	117/1
Mısır sapı	15	80.0	0.80	0.30	1.64	58/1
Mısır koçanı	15	85.0	0.24	0.02	0.25	205/1

Meşe-kayın yaprağı	15	81.0	1.00	0.20	0.35	47/1
Çam ibreleri	13	73.0	0.89	0.20	0.12	46/1
Testere talaşı	12	83.0	1.00	0.30	0.75	48/1
Torf tozu	25	73.0	0.64	0.15	0.11	66/1
Patates yaprağı	76	21.5	0.40	0.16	0.83	31/1
Keten sapı	12	74.9	1.63	0.92	3.82	27/1
Bakla sapı	16	79.5	1.25	0.30	1.94	37/1
Isırgan otu	83	14.7	0.56	0.18	0.74	15/1

### **Kompost yapımı sırasında ne gibi sorunlarla karşılaşılabilir ve nasıl çözülür?**

Yığında kompost sıcaklığının artırılması ile ilgili sorunlar yaşanabilir. Bu da kompostun olgunlaşmasını geciktirir. Bunun için:

- Yığın iyice ıslatılmalı ve sıkıştırılmalı
- Yığın genişliği ve yüksekliği materyal miktarına göre ayarlanmalı
- Yığının üzeri örtülmeli
- Nemin fazla olduğu durumlarda aktarma aralıkları artırılmalı
- Sıcaklığın yeterli olmadığı durumda ortama alçı katılmalı

### **Kompost yapım süresi ne kadardır?**

6 ay-24 ay arasında değişir.

#### **Süre:**

- materyalin cinsine,
- ortamın nemine,
- oksijen varlığına
- sıcaklığa
- yığın büyüklüğüne göre değişir.

### **Kompost kullanıma nasıl hazırlanır?**

- Parçalanmış kompost elekten geçirilir.  
Taze kompostta parça büyüklüğü 40-50 mm arasında olmalıdır.
- Olgunlaştırılmış kompostta ise parça büyüklüğü 15-20 mm olmalıdır.
- Elek altı kısım atılır.